

Enkätfrågor med svar från Framtid Öland

1. Biologisk mångfald

Öland Naturskyddsförening anser att en minskning av biologisk mångfald, vid sidan av klimatförändringar, är det allvarligaste hotet mot vår miljö och därmed oss själva.

Hur ser ni i ert parti på kommunens möjligheter att påverka de förändringar som ger minskad biologisk mångfald i nedanstående miljöer? (Beakta gärna även de områden som kommunen inte äger.)

Har ni i ert parti förslag OCH i så fall vilka på konkreta åtgärder gällande;

a) Skogsmiljöer

b) Jordbruksmark

c) Havsmiljöer

d) Sötvattensmiljöer

e) Öppna marker (vägkanter, ängar, hagar m.fl.)

Svar: Biologisk mångfald och ekosystemtjänster är betydelsefulla för vår framtid. I samtliga miljöer är det viktigt att beakta påverkan gentemot utvecklingspotentialen. Det behöver ske en väl avvägd bedömning i varje enskilt fall mellan olika intressen. Mänsklig och naturlig påverkan genom tiderna gör att ekosystemen är i ständig förändring. I samtliga fall vill Framtid Öland att nya innovativa sätt att hantera både utveckling och bevarande ska beaktas.

2. Biologisk mångfald i offentliga miljöer

Tätorters miljöer (parker och andra grönytor, skolgårdar, trädgårdar, gatukanter, mellan husen) ger oss särskild nytta och glädje.

Hur vill ni bidra till att dessa värnas och utvecklas; har ni förslag på konkreta åtgärder?

Svar: Kommunen bör se över resultatet av hur ekosystemtjänster och klimatförändringar tillgodoses. Den handlingsplan för ekosystemtjänster, som antogs 2023, anser Framtid Öland behöver följas upp i de beslut som har fattats sedan dess. Både planerade som genomförda åtgärder och vilken effekt de har haft, eller beräknas ha, gällande kommunens grönytor, särskilt omhändertagande av dagvatten.

3. Strandskydd

På Öland gäller generellt ett strandskydd (mot byggnation av olika slag) om 300 meter, från vilket kommunen kan ge dispens. Ölands Naturskyddsförening anser att strandskyddet behövs vid alla stränder, alltså även vid sötvatten, för att stärka och värna den biologiska mångfalden i och vid vattnet; för att ge skydd mot erosion och översvämning, samt inte minst viktigt, för att garantera tillgängligheten för alla människor.

Vad tycker ni och varför?

Svar: Strandskyddet spelar en viktig roll i kommunens utvecklingsmöjligheter. Att bevilja fritidshusbebyggelse inom strandskydd bör fortsatt vara restriktivt, men både för kompletterande bebyggelse och annan verksamhet behöver varje fall utredas enskilt. Varje plats är unik med unika förutsättningar, syftet är att bevara allemansrätt och i vissa fall ta hänsyn till naturrisker. Att kategoriskt säga nej till allt inom strandskyddsområde är att kanske stänga ute viktiga satsningar för såväl enskilda som verksamheter. De tolkningsmöjligheter för undantag som finns i strandskyddslagen ska alltid utredas och redovisas.

4. Framtida energiförsörjning i kommunen?

a) Hur kan enligt er åsikt kommunen energieffektivisera dels kommunala verksamheter och fastigheter, dels privata fastigheter?

Svar: Det här är en fråga som behöver ses med ett större perspektiv. Att påverka privata energilösningar med annat än energirådgivning är ingen kommunal angelägenhet.

I dagsläget saknas privata alternativ till kommunal service, vilket gör att verksamheterna, och därmed också byggnaderna, inte är konkurrensutsatta. I de flesta fall är också verksamhetsbyggnaderna med i den långsiktiga lokalförsörjningsplanen och behöver inte rustas för att öka ett försäljningsvärde. Det saknas alltså incitament för att bibehålla ett högt marknadsvärde. Vid nybyggnationer av verksamhetsbyggnader har kommunen dessutom valt att låta någon annan bygga mot att ingå långsiktiga hyresavtal. En kortsiktig lösning som inte påverkar investeringsutrymmet, men som i kapital- och driftskostnad blir nästan dubbelt så dyr, jämfört med om kommunen hade byggt och ägt byggnaden själv.

Att enskilt satsa på att energieffektivisera beståndet är en investering på uppemot 400 MSEK vilket är en omöjlighet dels med tanke på att man måste se hela byggnadens kondition och förväntade användning, dels med tanke på att kommunen har i princip nått sitt lånetak med borgensåtaganden för Borgholm Energis satsningar. Att det däremot finns en utvecklad strategi och inventering

gjord, på när och hur, effektivisering kan ske i samband med andra åtgärder i byggnaden är väldigt viktigt. Det utvecklas också i samhällets olika effektiviseringstjänster som en liten kommun som Borgholm kan utnyttja, där investeringen betalas av energieffektiviseringen, och belastar därmed inte kommunens totala låneåtagande. Det kräver dock att kommunens fastighetskontor har kapacitet att hantera en sådan lösning.

b) Tycker ni att kommunen ska eller inte ska ha en kommunal energirådgivare?

Motivera ert svar!

Svar: Rådgivningen är unik genom att den är helt oberoende och inte representerar något energiföretag och intresseorganisation. I dagens system är bidraget för rådgivning från staten begränsad och de senaste åren har rådgivningen skett i samverkan med andra kommuner. Inom energi- och klimatområdet finns dock många kommunala uppgifter där energirådgivningen kan vara en del av en heltidstjänst.

c) Hur ställer ni er till utbyggnad av vindkraft och solkraft på Öland och i närliggande vatten?

Motivera ert svar!

Svar: En komplex fråga. Utbyggnad behöver ske på marknadsmässiga grunder och inte på olika statliga bidragssystem. Öland har, förutom Cementa i Degerhamn, ingen större energikrävande industri där en omställning kräver nya energilösningar. Den vindkraft som finns har, äntligen, fått ta del av den fastighetsskatt den genererar, vilket har gett kommunen 5 MSEK extra. Det finns dock ingen långsiktighet att beslutet ska gälla efter 2027. De befintliga första generationens vindkraftverk som finns i kommunen börjar närma sig slutet på sin tekniska livslängd. Efter 20 år har vi accepterat deras närvaro i landskapsbilden och därför bör de kunna ersättas av nya effektivare verk, men att totalhöjden inte förändras. Det skulle ge ett helt annat intryck på betydligt större avstånd, med tillhörande bullerproblematik, och därmed begränsa kommunens utvecklingsmöjligheter. Solkraft på jordbruksmark i träda bör tillåtas i viss omfattning. Det finns ett fåtal anslutningspunkter i elnätet tillgängliga så omfattningen begränsar sig själv. Sedan bör vi också komma ihåg att all elproduktion kan omfatta energilager, [t.ex.](#) batterier, som kommer att vara viktiga som reservkraft för Öland i händelse av kris eller krig. Kommunen har rådighet att förhandla med exploatörer så att även samhällsvinster som bygdepeng och reservkraft kan tillgodoses. Både vindkraft och solkraft har gemensamt att de inte lämnar några spår i landskapet när de avvecklas.

5. Fossilfrihet

Vi vet alla att klimathoten är stora och ger allt tydligare effekter. Vi behöver alla bidra till att minska uppkomsten av dess orsaker, främst genom en kraftigt minskad användning av fossil energi.

Vilka åtgärder kommer ditt parti att föreslå för att under kommande mandatperiod minska användningen av fossila bränslen i kommunen (både inom och utom den offentliga sektorn)?

Svar: Alla satsningar och åtgärder ska ske på marknadsmässiga grunder. Att kommunen gör satsningar som beror på bidrag, tillfälliga skatteregler och externa aktörer är inte hållbart. Vi minns etanolbilarna för 15 år sedan. Ökad elektrifiering av fordon är en del av samhällsutvecklingen, både för kommun, kommuninvånare och besökare. En infrastruktur bör tillåtas att finnas för att möta detta behov. Här kan även ett ökat elbehov uppstå som besvaras av föregående fråga. För kommunal service behöver vi komma ihåg vår totalförsvarsförmågan och inte lägga alla ägg i en korg. Vi bör här också minnas att EU har svängt om biogasbilar, och att det med satsningen i Alböke ger möjlighet att parallellt med elfordon ha biogasfordon, för att på sikt skapa en hållbar fordonsflotta som även kan hantera kriser.

Övergödning

Sedan många decennier är övergödning ett stort problem och idag kanske ännu större, med många orsaker.

Vilka orsaker ser ni som största problemet?

Om ni ser detta som bekymmersamt - Vilka åtgärder kommer ni i så fall att driva för att under kommande mandatperiod minska övergödningen av vatten, särskilt gällande Östersjön?

Svar: Att undersöka var större utlopp av dagvatten från åkrar kan magasineras och med hjälp av dammen minska utsläpp till havet.

Även här ser vi möjligheter till att nyttja innovativa lösningar, där kommunen i samarbete med forskningsinstitut och universitet kan prova nya lösningar.

Vattnet på Öland

Efter många decenniers olyckliga åtgärder har Öland berövats merparten av sina (yt)vattenförekomster, så att nederbörden förloras ut i havet.

Ölands Naturskyddsförening anser att mängden vatten i landskapet behöver öka kraftigt, för att gynna biologisk mångfald, fiskförekomst, grund-/dricksvatten, lokalklimat, lantbrukets behov m.m.

Vilka åtgärder/beslut vill ni i ert parti medverka till för att hålla kvar vattnet?

Svar: Vi vill verka för ett hållbart jordbruk där innovativa lösningar och framtidstro gör det möjligt att verka som lantbrukare. Vår unika kustmiljö och vårt kulturarv måste förvaltas samtidigt som vi behöver utveckling. Se svar föregående fråga.

6. Kommunal styrning, via avgiftsdifferentiering, av kostnader för t. ex. vatten

Hushållens kostnader beror till relativt stor del på konsumtion av resurser som el och vatten samt avfallshantering. Åtminstone de senare styrs helt respektive delvis av kommunens beslut och taxor.

Ölands Naturskyddsförening anser att dessa taxor borde ha en betydligt större tyngdpunkt på den verkliga konsumtionen, mindre på fasta kostnader (även om detta kommer att kräva lagändring).

Vad anser ni i ert parti och varför?

Svar: Skattekollektivet ska bära kostnaderna för drift och utveckling. Läget är bekymmersamt då vi sett en stor ökning av fasta avgifter för att kunna investera i all dyrare underhåll och utveckling. Svårt för en enskild kommun att påverka.

Betyg på Borgholms miljöarbete

Tidningen Aktuell Hållbarhet menar att Borgholms kommun i jämförelse med alla Sveriges 290 kommuner ligger på plats 272 när det gäller vilken som är miljöbästa kommun ([Sveriges Miljöbästa kommun 2025 - Aktuell Hållbarhet Kommunrankning](#)).

Är ni i ert parti nöjda med den placeringen?

Om inte – vad tycker ni att ert parti ska satsa särskilt på för att förbättra rangordningen?

Svar: Som svar på en tidigare fråga. Det finns flera behov av att arbeta med energi-, klimat- och miljö som kan utgöra en, eller flera tjänster. Det kräver dock att de har insikt och viss rådighet att kunna påverka. [T.ex.](#) att göra interna utredningar och komma med förslag. Att bara göra en strategi, eller ett annat övergripande styrdokument, utan att ha viss rådighet är bortkastade resurser.

7. Övergripande fråga

Hur villiga är ni i ert kommunala parti att (i kommunens politiska process) kämpa för att era natur- och miljövårdande svar ovan realiseras i praktiken?

*Kan ni till exempel tänka er att gå emot "partilinjen" i rikspartiet eller agera mer kraftfullt lokalt för att minska utsläppet av koldioxid och andra växthusgaser.....
eller vara beredda att vägra samarbeta med ett parti, som varken har särskilt bra
eller höga ambitioner att arbeta för en bättre miljö?*

Beskriv era ambitioner!

Svar: Framtid Öland är ett lokalt fristående parti enbart till för Borgholms kommuns bästa. Vi deltar gärna i ett demokratiskt samarbete där olika synpunkter kan mötas för att få till en positiv förändring i miljöarbetet i samverkan mellan bevarande och utveckling.